

Proces karny w dobie przemian

• • •

Zagadnienia ogólne

Proces karny w dobie przemian

• • •

Zagadnienia ogólne

pod redakcją
Sławomira Steinborna
i Krzysztofa Woźniewskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Gdańsk 2018

Recenzja
prof. dr hab. Hanna Paluszkiewicz

Redakcja, skład i łamanie
Violet Design / Wioletta Kowalska

Projekt okładki i stron tytułowych
Karolina Zarychta
www.karolined.com

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-702-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13

Część I Zagadnienia modelowe

Stanisław Waltoś <i>Circulus vitiosus</i> polskiej procedury karnej?	21
Marzena Andrzejewska, Maciej Andrzejewski Spór o kontradycyjność w debacie środowiska prawniczego w latach 2012–2015	34
Łukasz Chojniak Prawda materialna <i>versus</i> kontradycyjność, czyli kilka krytycznych uwag na temat założeń oraz wybranych rozwiązań szczegółowych kolejnej noweli Kodeksu postępowania karnego z 11 marca 2016 r.	49
Radosław Olszewski Nowy „stary” model postępowania karnego?	64
Maria Rogacka-Rzewnicka, Hanna Gajewska-Kraczkowska Współczesny utylitaryzm penalny w sferze legislacji karnoprocessowej	74

Część II Zagadnienia prawnoporównawcze

Katarzyna Girdwoyń Obowiązki obrony w zakresie planowania rozprawy. Uwagi na tle procesu angielskiego	89
Hanna Kuczyńska Instytucja <i>witness proofing</i> , czyli czy jest możliwe szkolenie świadków przed rozprawą w polskim procesie karnym	103
Karolina Kremens Przesłuchanie krzyżowe (<i>cross-examination</i>) jako niezbędny element kontradycyjnego procesu karnego	123

Część III

Uczestnicy procesu

Ireneusz Nowikowski Skutki niezachowania reguł dotyczących wyznaczania składu orzekającego w procesie karnym	151
Jacek Kosonoga Wniosek o wyłączenie sędziego	162
Magdalena Błaszyk, Anna Gerecka-Żołyńska, Arkadiusz Łakomy, Magdalena Zamroczyńska Dyrektywa obiektywizmu a kontradiktoryjność rozprawy głównej. Dylematy oskarżyciela publicznego	179
Magdalena Lewicka, Dawid Michał Marko Systemowe standardy ochrony życia ludzkiego a sytuacja dziecka poczętego w procesie karnym w świetle art. 49 § 1 k.p.k.	197
Anna Drozd Ograniczenie udziału pokrzywdzonych w kontradiktoryjnym procesie karnym – propozycja wprowadzenia instytucji reprezentanta pokrzywdzonych/oskarżycieli posiłkowych	212
Monika Filipowska-Tuthill Informacja procesowa jako instrument umożliwiający pokrzywdzonemu aktywny udział w procesie karnym	238
Piotr Krzysztof Sowiński Obrona z urzędu „po przejściach”. O niektórych aspektach dwóch nowel do Kodeksu postępowania karnego – z 27 września 2013 r. oraz 11 marca 2016 r.	244
Kazimierz Zgryzek Prawo ubogich czy obrona na życzenie – dylematy wokół obrony z urzędu w związku z kolejnymi zmianami w zakresie obrony w polskim procesie karnym	259
Marta Flis-Świeczkowska O możliwości wypowiedzenia pełnomocnictwa udzielonego z urzędu – uwagi na tle zagadnienia odpowiedniego stosowania przepisów zgodnie z art. 88 i 89 k.p.k.	274
Wioletta Niemiec Czynności faktyczne w procesie karnym – wybrane zagadnienia	286

Część IV Dowody

Paweł Wiliński Konstytucyjny standard legalności dowodu w procesie karnym	303
Tomasz Grzegorzczak Kodeksowe legalizowanie w procesie karnym, przez nowelizację z 11 marca 2016 r., dowodów uzyskanych za pomocą przestępstwa lub z naruszeniem przepisów postępowania albo poza granicami zgody udzielonej przez sąd na wkroczenie w sferę konstytucyjnie chronionych wolności jednostki	323
Ryszard A. Stefański Dowód nielegalny w postępowaniu karnym	339
Tomasz Kanty Biorąc prawa poważnie – propozycja wykładni art. 168a k.p.k.	356
Łukasz Cora Ryzyko nadużycia prawa karnego procesowego a granice realizacji funkcji ścigania – art. 168a k.p.k.	370
Maciej Białuński Zakaz dowodowy z art. 168a k.p.k. – charakter prawny, cel i jego implikacje	387
Adam Taracha Problematyka czynności operacyjno-rozpoznawczych w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wybrane zagadnienia)	405
Janusz Tylman Problemy dowodowe w nowelizowanym Kodeksie postępowania karnego (wybrane zagadnienia)	419
Kamil Dąbrowski Wykładnia rozszerzająca zakazów dowodowych – uwagi na tle art. 178 pkt 2 k.p.k.	435
Marta Roksana Jasińska Analiza wybranych zmian do Kodeksu postępowania karnego w aspekcie ustawy z 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw	451
Miłosz Kościelniak-Marszał Oddalenie wniosku dowodowego zmierzającego w sposób oczywisty do przedłużenia postępowania	460

Andrzej Osiński Kilka uwag o następstwach wejścia w życie ustawy o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka	470
Justyna Żylińska Obowiązki procesowe biegłego w kontekście środków procesowych wymuszających ich realizację	484
Roksana Sadzuga Ekspertyza weterynaryjna jako dowód w postępowaniu karnym	497
Jerzy Kasprzak Gwarancje procesowe a potrzeba znajomości kryminalistyki przez prawników	507
Maciej Rogalski Wydanie korespondencji, przesyłek i wykazu połączeń	518

Część V

Środki przymusu

Justyna Karaźniewicz Zakres prewencyjnego stosowania środków przymusu procesowego – próba oceny tendencji rozwojowych	541
Jacek Izydorczyk Środki zapobiegawcze w świetle reform prawa lat 2015–2016 – uwagi ogólne	559
Marcin Adamczyk, Katarzyna Pruszkiewicz-Słowińska Sąd rejonowy jako organ stosujący tymczasowe aresztowanie w postępowaniu przygotowawczym – uwagi praktyczne	567
Ariadna H. Ochnio Problemy administracyjnego wykonania karnoprosesowego zabezpieczenia majątkowego na tle orzecznictwa sądów administracyjnych	576
Autorzy	593

Proces karny w dobie przemian

• • •

Przebieg postępowania

Proces karny w dobie przemian

• • •

Przebieg postępowania

pod redakcją
Sławomira Steinborna
i Krzysztofa Woźniewskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Gdańsk 2018

RECENZJA

Prof. dr hab. Paweł Wiliński

REDAKCJA WYDAWNICZA, ŚLAD I ŁAMANIE

Michał Staniszewski

PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH

Karolina Zarychta

www.karolined.com

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-654-8

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	9
WSTĘP	11

CZĘŚĆ PIERWSZA

KONSENSUALIZM PROCESOWY

PIOTR KARLIK	
Konsensualizm w procesie karnym z perspektywy ostatnich zmian	19
SŁAWOMIR STEINBORN	
Porozumienia „po przejściach” – konsensualizm procesowy w świetle zmian z lat 2013–2016	29
BARBARA JANUSZ-POHL	
Konsensualizm procesowy – rozważania w kontekście koncepcji tzw. norm poprawczych	49
ADRIAN BARTHA	
Wniosek oskarżonego w trybie art. 338a ustawy Kodeks postępowania karnego a sprawność (szybkość) postępowania jurysdykcyjnego	71
KATARZYNA FIRAZA-CIUPA	
Sprzeciw pokrzywdzonego w trybach konsensualnych. Wybrane zagadnienia	89
MARTA KOWALCZYK-LUDZIA	
Przyznanie się podejrzanego do winy w trybie art. 335 i 387 k.p.k.	97
MAREK SMARZEWSKI	
Skutki uchylenia art. 80a k.p.k. przy rozszerzonych trybach konsensualnych i reformatoryjnym orzekaniu w postępowaniu apelacyjnym w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania karnego z dnia 11 marca 2016 r.	107
MARTA WERBEL-CIEŚLAK	
Trudny i krótki żywot umorzenia restytucyjnego	121

CZĘŚĆ DRUGA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

CEZARY KULESZA	
Model postępowania przygotowawczego – perspektywa obrony	131
JERZY SKORUPKA	
Model postępowania przygotowawczego – perspektywa ustawodawcy ...	151
MAŁGORZATA ŻBIKOWSKA	
Ustawowy i rzeczywisty model postępowania przygotowawczego po nowelizacji kodeksu postępowania karnego	175
ANETA KAMIŃSKA-NAWROT	
Kontrydiktoryjność kosztem postępowania przygotowawczego – niespełnione intencje	187
DAGMARA GRUSZECKA	
W kierunku prywatyzacji postępowania przygotowawczego	203
JESSICA WYSOCKA, ANNA JUST	
Analiza zasadności połączenia funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego	227
CZESŁAW P. KŁAK	
Organy prowadzące śledztwo w znowelizowanym procesie karnym	241
JACEK POTULSKI	
Przesłuchanie ofiary przestępstwa seksualnego w trybie art. 185c k.p.k. Pomiędzy ideą a rzeczywistością	251
MICHAŁ KUROWSKI	
Udział osób trzecich w czynnościach procesowych w postępowaniu przygotowawczym i jego wpływ na zakres i sposób dokumentowania przebiegu czynności	259
KATARZYNA RYDZ-SYBILAK	
Tajemnica śledztwa, ochrona zdrowia psychicznego, wyłączenie jawności rozprawy a prawo prasowe	267

CZĘŚĆ TRZECIA

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM I INSTANCJI

DARIUSZ ŚWIECKI	
Przeprowadzanie dowodów na rozprawie głównej. Wybrane zagadnienia ..	279
JAKUB KOSOWSKI	
Relacje pomiędzy rozprawą a posiedzeniem w świetle nowelizacji kodeksu postępowania karnego	293

MAŁGORZATA WĄSEK-WIADEREK	
Prawo oskarżonego do realizowania obrony na rozprawie w świetle ostatnich zmian kodeksu postępowania karnego	311
BEATA NAJMAN	
Nowe zasady zezwalania przedstawicielom środków masowego przekazu na dokonywanie utrważeń obrazu i dźwięku z przebiegu rozprawy w świetle nowelizacji z dnia 10 czerwca 2016 r.	327
MICHAŁ BŁOŃSKI	
Zaliczenie protokołów i dokumentów w poczet materiału dowodowego bez ich odczytywania jako wyjątek od zasady bezpośredniości, sprzyjający sprawności postępowania	337
KRZYSZTOF NOWICKI	
Pisemne uzasadnienie wyroku sądu I instancji w ograniczonym zakresie ..	351
ROSSANA BRONIECKA	
Uzupełnienie uzasadnienia wyroku – uwagi natury ogólnej	363
PIOTR ROGOZIŃSKI	
Uzupełnienie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w trybie art. 449a k.pk. a zagadnienie gwarancji procesowych stron	369

CZĘŚĆ CZWARTA
ŚRODKI ZASKARŻENIA

JOANNA BRYLAK	
Początki apelacji w polskim procesie karnym	395
CEZARY KULESZA, DARIUSZ KUŻELEWSKI, KATARZYNA BORATYŃSKA, EWA KOWALEWSKA-BORYS, MAŁGORZATA MAŃCZUK, KATARZYNA ŁAPIŃSKA, IZABELA URBANIAK-MASTALERZ	
Ewolucja polskiego modelu postępowania odwoławczego w sprawach karnych w świetle zasad rzetelnego procesu	401
MACIEJ FINGAS	
Prekluzja dowodowa w postępowaniu odwoławczym na tle zmian modelu postępowania jurysdykcyjnego wprowadzonych przez ustawę nowelizującą z dnia 11 marca 2016 r.	423
MAREK SWARCOW	
Dopuszczalność powoływania nowych faktów i dowodów w postępowaniu odwoławczym w kodeksie postępowania karnego po zmianach ustawy procesowej z dnia 11 marca 2016 r.	433

MAGDALENA KOMAR-ZABŁOCKA	
Rola przedstawiciela procesowego w postępowaniu apelacyjnym w kontekście ostatnich nowelizacji – zagadnienia wybrane	447
ANNA GROCHOWSKA-WASILEWSKA, ŁUKASZ MALINOWSKI	
Skarga na wyrok sądu odwoławczego jako nowy nadzwyczajny środek zaskarżenia – uwagi na tle art. 394 ¹ § 1 ¹ k.p.c.	461
WOJCIECH JASIŃSKI	
Efektywność skargi na przewlekłość postępowania – uwagi na tle wyroku ETPC w sprawie Rutkowski i inni przeciwko Polsce	473

CZĘŚĆ PIĄTA

EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA SĄDOWA W SPRAWACH KARNYCH

MARTYNA KUSAK	
Minimalne standardy gromadzenia dowodów w sprawach karnych w UE jako sposób wzmacniania ich wzajemnej dopuszczalności	495
ARKADIUSZ LACH	
Europejski nakaz dochodzeniowy	507

CZĘŚĆ SZÓSTA

VARIA

PAWEŁ CZARNECKI	
Aparat intertemporalny w nowelizacjach kodeksu postępowania karnego – próba poszukiwania optymalnego modelu	519
AGNIESZKA ORFIN	
Czy polski proces karny jest kosztowny? Kilka uwag o sprawności postępowania karnego i jego kosztach	539
HANNA PALUSZKIEWICZ, OLAF WŁODKOWSKI	
Zmiany w prawie karnym skarbowym – uwagi na tle ostatnich nowelizacji	549
EWELINA KUSOWSKA	
Przedmiot odpowiedzialności dyscyplinarnej a „koncepcja” wspólnej procedury dyscyplinarnej	563
AUTORZY	575

Wykaz skrótów

Akty prawne

EKPC	Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
k.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1600)
k.k.s.	ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 2226 ze zm.)
k.k.w.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 652 ze zm.)
k.p.c.	ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1360 ze zm.)
k.p.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1904 ze zm.)
k.p.w.	ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 475 ze zm.)
k.w.	ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 618 ze zm.)
StPO	Strafprozessordnung (niemiecki kodeks postępowania karnego) (tekst jedn.: BGBl. I 1987, s. 1074)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z 25 marca 1957 r. (Dz. Urz. UE C 83 z 30 marca 2010 r., s. 47)

Urzędy, organizacje i instytucje

ETPC	Europejski Trybunał Praw Człowieka
SA	sąd apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SO	sąd okręgowy
TK	Trybunał Konstytucyjny